

Badania dowodzą, że niekorzystne warunki życia, którym poddawany był organizm człowieka w najbardziej krytycznych momentach rozwoju, tj. w okresie płodowym i w dzieciństwie dawały negatywne skutki zdrowotne w dorosłości. Obniżały zatem pewną atrakcyjność biologiczną (np. szanse na wydanie zdrowego potomstwa) i społeczną (np. szanse na awans społeczny) osobnika. Mogły też zmniejszać mobilność społeczną, rozumianą jako międzypokoleniową zmianę statusu społeczno-ekonomicznego (awans społeczny), której jednostka doświadczałaby poprzez wybór partnera (małżeństwo) bądź poprzez awans zawodowy (zdobycie zawodu, karierę wojskową).

Celem projektu jest zbadanie długofalowych skutków społecznych powodowanych przez niekorzystne warunki doświadczane we wczesnym okresie życia (rozwój płodowy, wczesne dzieciństwo). W projekcie stawiane są pytania na ile ekstremalne warunki, na jakie narażony był organizm we wczesnym okresie rozwoju wpływały na jego międzypokoleniową mobilność? Czy i do jakiego stopnia ograniczały szansę na awans społeczny poprzez małżeństwo, karierę zawodową i wojskową? Cel projektu zostanie osiągnięty poprzez wykorzystanie populacji-modelu, którą w proponowanych badaniach reprezentuje populacja mieszkańców Poznania od lat 40. do końca XIX wieku. Spełnia ona bardzo dobrze kryteria przyjęte do realizacji sformułowanego w projekcie celu: w proponowanym do badań okresie była ona zróżnicowana pod względem wyznaniowym, społecznym i ekonomicznym, osadzona w bogatym kontekście historycznym, co umożliwi śledzenie przemian politycznych, gospodarczych i społecznych.

W ramach interdyscyplinarnego projektu badawczego zastosowane zostaną metody z demografii historycznej, historii gospodarczej oraz biologii populacyjnej człowieka. Wykorzystane zostaną różnorodne źródła historyczne: księgi parafialne, statystyki pruskie, źródła narracyjne (listy, pamiętniki), konsystorze, Akta Miasta Poznania, itp. Podstawą analiz będą zrekonstruowane historie osób od urodzenia do zawarcia małżeństwa i/ lub śmierci, co umożliwi uchwycenie zachodzących w ich życiu zmian społecznych poprzez małżeństwo i/ lub zdobyty zawód. Odtworzony zostanie status społeczno-ekonomiczny w momencie urodzenia i w dorosłości. Porównane zostaną międzypokoleniowe różnice w statusie społecznym pomiędzy rodzicami i ich dorosłymi dziećmi. Oszacowane zostaną najbardziej krytyczne etapy wczesnego rozwoju, obejmujące rozwój płodowy i wczesne dzieciństwo. W celu przybliżenia warunków życia w rozwoju płodowym i we wczesnym dzieciństwie, przypisane zostaną do tych okresów odpowiadające im czasowo lokalne wskaźniki ekonomiczne i demograficzne: ceny i spożycie ziemniaków i mięsa (przybliżą poziom odżywiania w okresie płodowym i we wczesnym dzieciństwie), a także współczynniki umieralności niemowląt i dzieci do 5. roku życia oraz wskaźniki bezrobocia (przybliżą poziom stresu w rodzinie/ społeczeństwie). Wyniki zostaną osadzone w kontekście przemian politycznych, społecznych, gospodarczych i demograficznych, jakie zachodziły w Poznaniu do końca XIX wieku. Uwzględnione zostaną takie wydarzenia w historii miasta Poznania jak np. powstanie poznańskie (1848), rozruchy religijne (1845) i głodowe (1847), strajk rzemieślników (1869), epidemie, wielkie powodzie, itp.

Rezultaty badań będą stanowiły ważny krok w poznaniu zależności pomiędzy warunkami życia w najwcześniejszym okresie rozwoju a osiągnięciem w dorosłości sukcesu społecznego. Wykorzystując dane na poziomie indywidualnym/ rodzinnym wytłumaczone zostaną procesy zachodzące na poziomie populacyjnym. Wyniki projektu wzbogacą aktualny stan wiedzy na temat nierówności społeczno-ekonomicznych i ich związku z warunkami we wczesnym okresie życia. Projekt zmieni postrzeganie zmian społecznych poprzez dodanie kontekstu biologicznego na poziomie jednostki/ rodziny. Do tej pory zmiany społeczne wiązane były zwykle z wydarzeniami politycznymi i gospodarczymi. Efektem projektu będzie rozprawa doktorska na temat długoterminowych kosztów społecznych wywołanych (ekstremalnymi) warunkami we wczesnym okresie życia w populacjach historycznych. Projekt będzie także pierwszym podejściem na gruncie polskich nauk humanistycznych, w którym wykorzystane zostaną międzynarodowe narzędzia do opisu i oceny statusu społeczno-ekonomicznego, co w dalszej perspektywie umożliwi porównanie zmian zachodzących w polskim społeczeństwie z XIX wieku do społeczeństw z różnych regionów Europy w podobnym okresie.